

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΧΩΡΙΣ ΤΕΛΕΣΗ ΘΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

79. Όταν η θεία Λειτουργία δεν τελείται λόγω ανάγκης ή ειδικής περίπτωσης, η παρακάτω διάταξη χρησιμοποιείται ακόμη και από διάκονο.

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

Πρώτος τύπος

80. Την καθορισμένη ώρα, ο ιερέας, φορώντας το στιχάριο και το επιτραχήλι ή και το μανδύα (ή δαλματική για το διάκονο) λευκού χρώματος, προχωρεί μαζί με τους λειτουργοῦπηρέτες προς την κεντρική είσοδο του ναού, υποδέχεται τους μελλόνυμφους, τους χαιρετά με εγκαρδιότητα και τους βεβαιώνει ότι η Εκκλησία συμμετέχει στη χαρά τους.

81. Κατόπιν σχηματίζεται πομπή προς το Ιερό: προηγούνται οι λειτουργοῦπηρέτες, ακολουθεί ο ιερέας, έπειτα οι μελλόνυμφοι οι οποίοι σύμφωνα με τα έθιμα του τόπου συνοδεύονται τιμητικά τουλάχιστο από τους γονείς τους και δύο μάρτυρες, προς τον τόπο όπου ετοιμάστηκε γι' αυτούς. Έν τω μεταξύ ψέλνεται το εισοδικό άσμα.

82. Ο λειτουργός πορεύεται προς την Αγία Τράπεζα, την χαιρετά με βαθιά υπόκλιση και εκφράζει το σεβασμό του με ασπασμό. Κατόπιν κατευθύνεται προς την έδρα του.

Δεύτερος τύπος

83. Την καθορισμένη ώρα ο λειτουργός φορώντας το στιχάριο και το επιτραχήλι ή και τον μανδύα ακόμη (ή δαλματική για το διάκονο) του ιδίου χρώματος, συνοδευόμενος από τους λειτουργοῦπηρέτες προσέρχεται στον ετοιμασμένο χώρο για τους μελλονύμφους.

84. Όταν οι μελλόνυμφοι φθάσουν στη θέση τους, ο λειτουργός τους

υποδέχεται, τους χαιρετά με εγκαρδιότητα και τους διαβεβαιώνει ότι η Εκκλησία συμμετέχει στην χαρά τους.

85. Κατόπιν ο λειτουργός χαιρετά την Αγία Τράπεζα με βαθιά υπόκλιση και πηγαίνει στην έδρα του.

86. Τότε, κάνει το σημείο του Σταυρού, λέγοντας:

+ Εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.

- Αμήν.

Μετά χαιρετά τους παρόντες λέγοντας:

+ Χάρη σε σας και ειρήνη από το Θεό Πατέρα και από τον Ιησού Χριστό, τον Κύριό μας.

Ή άλλα κατάλληλα λόγια, διαλεγμένα κυρίως από την Αγία Γραφή.

Όλοι απαντούν:

- Και με το πνεύμα σου.

ή την επόμενη

- Ευλογητός ο Θεός στους αιώνες.

ή άλλη κατάλληλη.

87. Έπειτα απευθύνεται στους μελλονύμφους και στους παρόντες για να τους προδιαθέσει στην τέλεση του Μυστηρίου του γάμου με τα ακόλουθα ή άλλα παρόμοια λόγια:

Αδελφοί αγαπητοί, με μεγάλη χαρά συγκεντρωθήκαμε εδώ, στον οίκο του Κυρίου, γύρω από τον ... **[όνομα]** και την ... **[όνομα]**, για την τέλεση αυτής της ιερής Ακολουθίας, την ημέρα κατά την οποία θεμελιώνουν την οικογένειά τους. Αυτή η ώρα είναι γι' αυτούς μοναδική.

Ας τους παρασταθούμε με ξεχωριστή στοργή,
με τη φιλία μας και ιδιαιτέρως με την αδελφική προσευχή μας.
Ας ακούσουμε προσεκτικά μαζί τους
το Λόγο τον οποίο σήμερα ο Θεός θα μας απευθύνει.
Κατόπιν ως Εκκλησία
ας ικετεύσουμε τον Θεό Πατέρα
δια του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας,
ώστε να αποδεχθεί τους μελλόνυμφους δούλους του,
να τους ευλογήσει και να τους κρατά πάντοτε ενωμένους.

88. ή τα επόμενα, στους μελλόνυμφους:

... [όνομα] και ... [όνομα],
η Εκκλησία συμμετέχει στη χαρά σας
και σας υποδέχεται με μεγάλη αγάπη,
μαζί με τους γονείς σας και με τους φίλους σας
την ημέρα κατά την οποία, ενώπιον του Θεού Πατέρα,
αποφασίσατε να δημιουργήσετε
την μεταξύ σας κοινωνία αγάπης για όλη τη ζωή σας.
Ο Θεός να σας εισακούσει αυτή την ημέρα της χαράς σας.
Να σας στείλει βοήθεια από τον ουρανό και να σας προστατεύει.
Να σας χορηγήσει ό,τι ποθεί η καρδιά σας
και να εκπληρώσει όλες τις επιθυμίες σας.

Συναπτή δέηση

89. Κατόπιν με εκτεταμένα τα χέρια, ο λειτουργός λέει την ακόλουθη δέηση (Αρ. 225):

Ας προσευχηθούμε.

Εισάκουσε, Κύριε, τις ικεσίες μας
και χορήγησε γενναιόδωρα τη χάρη σου
σ' αυτά τα τέκνα σου, ... [όνομα] και ... [όνομα],
τα οποία σήμερα ενώνονται ενώπιον του ιερού σου

θυσιαστηρίου,
ώστε να βρίσκουν δύναμη στην αμοιβαία αγάπη.
Δια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού του Υιού σου,
ο οποίος είναι Θεός, και μαζί με εσένα και το Άγιο Πνεύμα,
ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.

ή την επομένη (Αρ.224)

Κύριε ο Θεός,
εσύ ο οποίος δημιούργησες το ανθρώπινο γένος
και θέλησες την ένωση του άνδρα και της γυναίκας,
ένωσε με το δεσμό της αγάπης
τους δούλους σου, ... **[όνομα]** και ... **[όνομα]**,
που τελούν σήμερα το ιερό Μυστήριο του γάμου
και αξίωσέ τους να καρποφορούν σε έργα αγάπης
για να δίνουν μαρτυρία της ίδιας αυτής αγάπης.
Δια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού του Υιού σου,
ο οποίος είναι Θεός, και μαζί με εσένα και το Άγιο Πνεύμα,
ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.

ή την επομένη (Αρ.226)

Παντοδύναμε Θεέ,
σε παρακαλούμε, για τους δούλους σου ... **[όνομα]** και ... **[όνομα]**,
οι οποίοι σήμερα ενώνονται με το ιερό Μυστήριο του γάμου.
Αξίωσέ τους να προδεύουν στην πίστη την οποία ομολογούν
και να πλουτίσουν την Εκκλησία με πιστούς απογόνους.
Δια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού του Υιού σου,
ο οποίος είναι Θεός, και μαζί με εσένα και το Άγιο Πνεύμα,
ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.

ή την επομένη (Αρ.227)

Πανεύσπλαχνε Κύριε,
εσύ ο οποίος συμπαραστέκεσαι με ευμένεια στους θεσμούς
που καθόρισες για την διαιώνιση του ανθρωπίνου γένους
εισάκουσε τις ικεσίες μας,
ώστε ό,τι ενώνεται από εσένα τον Δημιουργό
να διαφυλάσσεται ενωμένο με την βοήθειά σου.
Δια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού του Υιού σου,
ο οποίος είναι Θεός, και μαζί με εσένα και το Άγιο Πνεύμα,
ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.

ή την επομένη (Αρ.228)

Κύριε, εσύ ο οποίος από την αρχή της δημιουργίας
ευλόγησες την επαύξηση του ανθρωπίνου γένους,
θερμά σε ικετεύουμε για τους δούλους σου
... [όνομα] και ... [όνομα],
να τους ενδυναμώσεις με την ευλογία σου
ώστε στη συμβίωση του γάμου να αγαπιούνται και να αγιάζονται.
Δια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού του Υιού σου,
ο οποίος είναι Θεός, και μαζί με εσένα και το Άγιο Πνεύμα,
ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΛΟΓΟΥ

90. Η Ακολουθία του θείου Λόγου γίνεται με τον συνηθισμένο τρόπο. Λαμβάνονται τα κείμενα που προτείνονται στον αρ. 56, είτε άλλα που αναφέρονται κατωτέρω στους αρ. 179-222.

Πάντοτε να προτιμάται τουλάχιστον ένα ανάγνωσμα το οποίο να αναφέρεται ρητώς στο γάμο.

91. Κατόπιν ο λειτουργός, στην ομιλία του με βάση το ιερό κείμενο αναφέρεται στο Μυστήριο του χριστιανικού γάμου, το μεγαλείο της συζυγικής αγάπης, τη χάρη του Μυστηρίου και τα καθήκοντα των συζύγων, ανάλογα βέβαια με τις διαφορετικές καταστάσεις των προσώπων.

ΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

92. Αν συμβαίνει να τελούνται μαζί δύο ή περισσότεροι γάμοι, τότε, τόσο οι ερωτήσεις πριν από τη συναίνεση όσο και η ίδια η συναίνεση και η αποδοχή της συναίνεσης από τον λειτουργό, πρέπει να γίνονται ξεχωριστά για κάθε γάμο. Τα υπόλοιπα, ακόμη και η ειδική ευχή για τους νεόνυμφους, γίνονται μια φορά για όλους, οπότε βέβαια, χρησιμοποιείται ο πληθυντικός.

93. Έπειτα σηκώνονται όλοι οι παρευρισκόμενοι, ακόμη και οι μελλόνυμφοι με τους μάρτυρες. Τότε ο λειτουργός απευθύνει στους μελλόνυμφους τα ακόλουθα ή παρόμοια λόγια:

**+ Αγαπητοί μας, ήλθατε εδώ στον ιερό αυτό ναό,
ενώπιον του λειτουργού της Εκκλησίας
και της χριστιανικής κοινότητας,
για να επικυρώσει ο Κύριος με ιερή σφραγίδα
τη θέλησή σας να συνάψετε γάμο.
Την συζυγική σας αγάπη ο Ιησούς Χριστός
την εμπλουτίζει άφθονα με την ευλογία του.
Σας εφοδιάζει και σας ενισχύει με ένα ιδιαίτερο Μυστήριο,
εσάς που ήδη καθαγίασε με το άγιο Βάπτισμα,
για να μείνετε αμοιβαία και αμετάκλητα πιστοί
και για να αναλάβετε όλα τα άλλα καθήκοντα του γάμου.
Γι' αυτό, ενώπιον της Εκκλησίας, σας ερωτώ για τις προθέσεις σας.**

Ερωτήσεις πριν από τη συναίνεση

94. Έπειτα ο ιερέας τους ερωτά αν ήρθαν ελεύθερα, αν αποδέχονται τα συζυγικά καθήκοντα της πιστής αγάπης, της τεκνογονίας και της διαπαιδαγώγησης των τέκνων τους.

Ο λειτουργός:

**+ ... [όνομα] και ... [όνομα] ήλθατε εδώ χωρίς εξαναγκασμό,
ελεύθερα και με τη θέλησή σας να τελέσετε το Μυστήριο του
γάμου;**

Οι μελλόνυμφοι:

- Μάλιστα.

Ο λειτουργός:

+ **Ε**ίστε έτοιμοι, ασπαζόμενοι τη συζυγική ζωή, να αγαπάτε και να τιμάτε ο ένας τον άλλο σε όλη τη διάρκεια της ζωής σας;

Οι μελλόνυμφοι:

- **Μάλιστα.**

Η επόμενη ερώτηση μπορεί να παραλειφθεί αν συντρέχουν ειδικές περιπτώσεις, εάν π.χ. οι μελλόνυμφοι είναι υπερήλικοι.

Ο λειτουργός:

+ **Ε**ίστε έτοιμοι να δεχθείτε με αγάπη τα τέκνα τα οποία θα σας δώσει ο Θεός και να τα αναθρέψετε σύμφωνα με το νόμο του Χριστού και της Εκκλησίας του;

Οι μελλόνυμφοι:

- **Μάλιστα.**

Συναίνεση

95. Ο ιερέας καλεί τους μελλόνυμφους να εκδηλώσουν τη συναίνεσή τους:

+ **Ε**φόσον λοιπόν θέλετε να τελέσετε το ιερό Μυστήριο του γάμου, ενώστε τα δεξιά σας χέρια και ενώπιον του Θεού και της Εκκλησίας του, εκφράσετε τη συναίνεσή σας.

Οι μελλόνυμφοι ενώνουν τα δεξιά χέρια.

Πρώτος τύπος με τον οποίο ζητείται να εκφράσουν τη συναίνεση.

96. Ο γαμπρός λέει:

... **[όνομα]**, εγώ ο ... **[όνομα]** σε παίρνω σύζυγό μου και σου υπόσχομαι πίστη, σε καιρό ευτυχίας και δυστυχίας, ασθένειας και υγείας, έτσι θα σε αγαπώ και θα σε τιμώ σε όλη τη διάρκεια της ζωής μου.

Η νύμφη λέει:

... **[όνομα]**, εγώ η ... **[όνομα]** σε παίρνω σύζυγό μου και σου υπόσχομαι πίστη, σε καιρό ευτυχίας και δυστυχίας, ασθένειας και υγείας, έτσι θα σε αγαπώ και θα σε τιμώ σε όλη τη διάρκεια της ζωής μου.

Δεύτερος τύπος με τον οποίο ζητείται να εκφράσουν τη συναίνεση.

97. Όταν, για ποιμαντικούς λόγους, θεωρείται καταλληλότερο, ο ιερέας μπορεί να ζητήσει τη συναίνεση των μελλονύμφων με ερωτήσεις.

Ο ιερέας πρώτα ερωτά τον γαμπρό:

+ ... **[όνομα]** θέλεις για σύζυγό σου την ... **[όνομα]** και της υπόσχεσαι πίστη, σε καιρό ευτυχίας και δυστυχίας, ασθένειας και υγείας, έτσι να την αγαπάς και να την τιμάς σε όλη τη διάρκεια της ζωής σου;

Ο γαμπρός απαντά:

- **Μάλιστα.**

Αμέσως ο ιερέας ερωτά τη νύμφη:

+ ... **[όνομα]** θέλεις για σύζυγό σου τον ... **[όνομα]** και του υπόσχεσαι πίστη, σε καιρό ευτυχίας και δυστυχίας, ασθένειας και υγείας, έτσι να τον αγαπάς και να τον τιμάς σε όλη τη διάρκεια της ζωής σου;

Η νύμφη απαντά:

- **Μάλιστα.**

Αποδοχή της συναίνεσης

98. Ο ιερέας αφού λάβει τη συναίνεση, στραμμένος προς τους νυμφευόμενους προσθέτει:

+ **Ο** Κύριος να επικυρώσει με ευμένεια τη συναίνεσή σας την οποία εκδηλώσατε ενώπιον της Εκκλησίας και να σας

χαρίσει πλούσια την ευλογία του. Ό,τι ο Θεός ένωσε, άνθρωπος να μην το χωρίσει.

ή την επομένη:

+ Αυτή τη συναίνεσή σας την οποία εκδηλώσατε ενώπιον της Εκκλησίας, ο Θεός του Αβραάμ, ο Θεός του Ισαάκ, ο Θεός του Ιακώβ, ο Θεός ο οποίος συνένωσε τους πρωτόπλαστους στον Παράδεισο, να την επικυρώσει και να την ευλογήσει εν Χριστώ, ώστε ό,τι ο Θεός ένωσε, άνθρωπος να μην το χωρίσει.

99. Ο ιερέας προσκαλεί τους παρευρισκόμενους να δοξολογήσουν το Θεό:
+ Ας ευλογούμε τον Κύριο.

Όλοι απαντούν:

- Ευχαριστούμε το Θεό.

Ή μπορεί να γίνει μια άλλη προσφώνηση.

Ευλογία και παράδοση των συζυγικών δακτυλιδιών

100. Ο ιερέας λέει:

+ Κύριος να ευλογήσει + αυτά τα δαχτυλίδια, τα οποία θα προσφέρετε ο ένας στον άλλο, ως σημείο αγάπης και πιστότητας.

- Αμήν.

ή τον επόμενο τύπο (αρ.229)

+ Ευλόγησε, Κύριε, αυτά τα δαχτυλίδια, τα οποία ευλογούμε + στο όνομά σου, ώστε αυτοί που θα τα φέρουν να τηρούν ακέραιη τη συζυγική τους πίστη, να παραμένουν ειρηνικά αφοσιωμένοι στο θέλημά σου

και να ζουν πάντοτε με αμοιβαία αγάπη.
Δια του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας,
ο οποίος ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.

ή τον επόμενο τύπο (αρ.230)

+ **Κ**ύριε, εσύ ο οποίος είσαι η αγάπη,
ευλόγησε + και αγίασε τα τέκνα σου ... **[όνομα]** και ... **[όνομα]**,
και εφόσον αυτά τα δαχτυλίδια
είναι γι' αυτούς σημείο συζυγικής πίστεως,
ας τους υπενθυμίζουν το δεσμό της αμοιβαίας αγάπης.
Δια του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας,
ο οποίος ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.

Ο ιερέας ραντίζει τα δαχτυλίδια και τα παραδίδει στους νυμφευόμενους.

101. Ο γαμπρός παίρνει το δαχτυλίδι που προορίζεται για τη νύμφη και το περνά στο δάχτυλό της λέγοντας:

- ... **[όνομα]** δέξου αυτό το δαχτυλίδι, ως σημείο της αγάπης μου και της πιστότητάς μου. Εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.

Το ίδιο και η νύμφη. Παίρνει το δαχτυλίδι που προορίζεται για το γαμπρό και το περνά στο δάχτυλό του, λέγοντας:

- ... **[όνομα]** δέξου αυτό το δαχτυλίδι, ως σημείο της αγάπης μου και της πιστότητάς μου. Εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.

102. Τότε όλη η κοινότητα μπορεί να ψάλλει έναν ύμνο ή ένα άσμα δοξαστικό.

ΔΕΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ

103. Ακολουθούν αμέσως οι Δεήσεις των Πιστών.

α) Πρώτα ο λειτουργός προσκαλεί στην προσευχή

β) Ακολουθούν οι ικεσίες με τις απαντήσεις του λαού, αλλά κάθε ικεσία πρέπει να εναρμονίζεται με τη συζυγική ευλογία, χωρίς να την επαναλαμβάνει.

ΠΡΩΤΟΣ ΤΥΠΟΣ (αρ.251)

Δεήσεων των Πιστών

Αγαπητοί αδελφοί, ενθυμούμενοι το ειδικό δώρο της χάρης και της αγάπης με το οποίο ο Θεός δέχθηκε να τελειοποιήσει και να καθαγιάσει την αγάπη των αδελφών μας ... **[όνομα]** και ... **[όνομα]**, ας τους εμπιστευθούμε στον Κύριο, λέγοντας:

Σε παρακαλούμε, εισάκουσέ μας, Κύριε.

1. **Γ**ια να μπορέσουν οι αδελφοί μας ... **[όνομα]** και ... **[όνομα]**, ενωμένοι τώρα στην αγιοσύνη με το ιερό Μυστήριο του γάμου, να απολαύσουν την υγεία και τη σωτηρία, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.

2. **Γ**ια να ευλογήσει το δεσμό τους, όπως ευδόκησε να αγιάσει το γάμο στην Κανά της Γαλιλαίας, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.

3. **Γ**ια να τους εξασφαλίζει πάντοτε τέλεια και γόνιμη αγάπη, ειρήνη και βοήθεια, ώστε να δίνουν καλή μαρτυρία για το χριστιανικό τους όνομα, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.

4. **Γ**ια να προοδεύει συνεχώς ο χριστιανικός λαός στην αρετή και να λαβαίνει ουράνια βοήθεια στις διάφορες και ποικίλες ανάγκες που τον πιέζουν, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.

5. **Γ**ια να ανανεωθεί από το Άγιο Πνεύμα, σε όλους τους παρόντες συζύγους, η χάρη του Μυστηρίου του γάμου, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.

Χορήγησε, Κύριε, με ευμένεια,
το πνεύμα της αγάπης σου στους εδώ παρόντες συζύγους,
για να γίνουν μία καρδιά και μία ψυχή,
ώστε τίποτε να μην χωρίζει όσους ένωσης
και τίποτε να μη θλίβει όσους πλούτισες με την ευλογία σου.
Δια του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας,
ο οποίος ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.
- Αμήν.

ή τον επόμενο τύπο

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ (αρ.252)
Δεήσεων των Πιστών

Αγαπητοί αδελφοί, ας ενισχύσουμε με την προσευχή μας αυτή
τη νέα οικογένεια, για να αυξάνει καθημερινά η αμοιβαία αγάπη
αυτών των συζύγων και να βοηθά ο πανεύσπλαχνος Θεός όλες
τις οικογένειες του κόσμου, λέγοντας:

Σε παρακαλούμε, εισάκουσέ μας, Κύριε.

- 1. Για** τους εδώ παρόντες νέους συζύγους και για την πρόοδο της οικογένειας την οποία σήμερα θεμελιώνουν, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.
- 2. Για** τους συγγενείς και φίλους των και για όλους εκείνους οι οποίοι τους συμπαραστάθηκαν, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.
- 3. Για** τους νέους που προετοιμάζουν το γάμο τους και για όλους εκείνους τους οποίους ο Κύριος κάλεσε σε μια διαφορετική αποστολή, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.
- 4. Για** όλες τις οικογένειες του κόσμου και για να σταθεροποιηθεί η ειρήνη μεταξύ των λαών, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.

5. Για όλα τα μέλη των οικογενειών μας που αναχώρησαν απ' αυτό τον κόσμο και για όλους τους κεκοιμημένους, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.

6. Για την Εκκλησία, τον άγιο λαό του Θεού, και για την ένωση όλων των χριστιανών, ας παρακαλέσουμε τον Κύριο.

Κύριε Ιησού Χριστέ, ο οποίος είσαι ανάμεσά μας,

τώρα που ο ... [όνομα] και η ... [όνομα]

επισφραγίζουν την ένωσή τους,

δέξου τη δέησή μας

και πλούτισε τις καρδιές μας

με το Πνεύμα σου το Άγιο.

Εσύ ο οποίος ζεις και βασιλεύεις στους αιώνες των αιώνων.

- Αμήν.

γ) Αν δεν δοθεί η θεία Κοινωνία ακολουθεί η Κυριακή προσευχή.

δ) Κατόπιν παραλείπεται η εκφώνηση του τέλους και ο ιερέας επικαλείται την ευλογία του Θεού στη νύμφη και στο γαμπρό η οποία δεν παραλείπεται ποτέ.

Ειδική ευχή για τους νεόνυμφους

104. Οι σύζυγοι μένουν στη θέση τους και γονατίζουν.

Κι έπειτα ο λειτουργός συνεχίζει με ενωμένα τα χέρια:

Και τώρα ας επικαλεσθούμε ικετευτικά την ευλογία του Θεού και τη γενναιόδωρη βοήθειά του, για τους νεόνυμφους, τους οποίους πλούτισε με το ιερό Μυστήριο του γάμου.

Και όλοι προσεύχονται για λίγο σιωπηλά.

105. Έπειτα ο ιερέας στραμμένος προς τους νεόνυμφους και με τα χέρια εκτεταμένα επάνω τους συνεχίζει:

Κύριε ο Θεός,
εσύ ο οποίος με την παντοδυναμία σου
δημιούργησες τα πάντα από το μηδέν
και καθόρισες την αρχή του σύμπαντος,
εσύ έπλασες τον άνθρωπο κατ' εικόνα σου
και κατέστησες τη γυναίκα αχώριστο σύντροφο του άνδρα,
ώστε να μην είναι πλέον δύο, αλλά σάρκα μία,
διδάσκοντάς μας ότι αυτοί, οι οποίοι θέλησες να γίνουν ένα,
ποτέ δεν επιτρέπεται να χωρίσουν.

Κύριε ο Θεός,
εσύ ο οποίος με ένα τόσο θαυμαστό Μυστήριο
καθαγίασες το συζυγικό δεσμό,
ώστε ο θεσμός του γάμου να απεικονίζει
το Μυστήριο του Χριστού και της Εκκλησίας.

Κύριε ο Θεός,
εσύ ο οποίος ενώνεις τον άνδρα και τη γυναίκα
και καθιστάς την ένωση αυτή
πραγματική ευλογία για την ανθρώπινη κοινωνία,
την οποία εξ αρχής καθόρισες,
την μόνη ευλογία που δεν αφαιρέθηκε
ούτε από την τιμωρία του προπατορικού αμαρτήματος
ούτε από του κατακλυσμού την καταδίκη.

Ρίξε ευσπλαχνικά το βλέμμα σου στους δούλους σου
οι οποίοι ενωμένοι με το συζυγικό δεσμό
ζητούν να εφοδιασθούν με την προστασία της ευλογίας σου.
Χορήγησε τους τη χάρη του Αγίου Πνεύματος,
ώστε, με άφθονη την αγάπη σου στις καρδιές τους,
να παραμένουν πιστοί στο συζυγικό δεσμό τους.

Αξίωσε την δούλη σου... [όνομα]

να γευτεί τη χάρη της αγάπης και της ειρήνης
και να μιμείται πάντοτε στη ζωή της
τις άγιες εκείνες γυναίκες,
οι οποίες εγκωμιάζονται στην Αγία Γραφή.

Ας αναπαύεται σ' αυτήν η καρδιά του συζύγου της
και αυτός, αναγνωρίζοντας την ως ισότιμη σύντροφο
και συγκληρονόμο στη χάρη της ζωής,
ας της αποδίδει την πρέπουσα τιμή
και ας τρέφει προς αυτήν την ίδια αγάπη,
με την οποία ο Χριστός αγάπησε την Εκκλησία του.

Και τώρα, Κύριε, σε ικετεύουμε,
αξίωσε αυτούς τους δούλους σου να μείνουν
σταθεροί στην πίστη,
να τηρούν τις εντολές σου
και, πιστοί ο ένας στον άλλο,
να διακρίνονται για την ακεραιότητα των ηθών τους
και εφοδιασμένοι με τη δύναμη του Ευαγγελίου,
να δίνουν σε όλους την καλή του Χριστού μαρτυρία.

(Να είναι γόνιμοι στη ζωή τους,
και ως γονείς να διακρίνονται για τις αρετές τους,
για να χαρούν και οι δύο τα τέκνα τους
και τα τέκνα των τέκνων τους).

Και τέλος, αφού αποκτήσουν ποθητά γηρατεία,
να φθάσουν στην ευτυχία των μακαρίων
και στην ουράνια Βασιλεία σου.
Δια του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας,
ο οποίος ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.

- Αμήν.

Άλλοι τύποι ευλογίας νεονύμφων, βρίσκονται στους αρ. 241-244.

106. Κατόπιν εάν η θεία Κοινωνία δεν θα μεταδοθεί, αμέσως ο λειτουργός ευλογεί το λαό, λέγοντας:

**+ Και όλους εσάς, τους εδώ παρόντες,
να σας ευλογήσει ο παντοδύναμος Θεός,
ο Πατέρας + και ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα.
- Αμήν.**

107. Η Ακολουθία τελειώνει με ένα κατάλληλο δοξαστικό άσμα.

ΑΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

108. Αν θα μεταδοθεί η θεία Κοινωνία, αφού τελειώσει η γαμήλιος ευλογία, ο λειτουργός πλησιάζει στο αρτοφόριο όπου φυλάσσεται η αγία Ευχαριστία, παίρνει το δισκάριο ή την πυξίδα με το Σώμα του Κυρίου, το τοποθετεί επάνω στην Αγία Τράπεζα και γονατίζει.

109. Κατόπιν εισάγεται η Κυριακή Προσευχή με τα ακόλουθα ή παρόμοια λόγια:

Υπακούοντας στην εντολή του Σωτήρα μας, ας προσευχηθούμε όπως ο ίδιος μας δίδαξε και με παρρησία ας πούμε:

Και όλοι μαζί συνεχίζουν:

Πάτερ ημών, ο εν τους ουρανοίς,
αγιασθήτω το όνομά σου,
ελθέτω η βασιλεία σου,
γενηθήτω το θέλημά σου,
ως εν ουρανών κι επί της γης.
Τον άρτον ημών τον επιούσιον δος ημίν σήμερα,
και άφες ημίν τα οφειλήματα ημών,
ως κι ημείς αφήμεν τοις οφειλέταις ημών,
και μη εισενέγκης ημάς εις πειρασμόν,
αλλά ρύσαι ημάς από του πονηρού.

110. Έπειτα, ανάλογα με τις τοπικές συνήθειες, ο λειτουργός προσκαλεί τους πιστούς με τα ακόλουθα ή παρόμοια λόγια:

+ Ανταλλάξτε μεταξύ σας ασπασμό ειρήνης.

Και τότε οι νεόνυμφοι και όλοι οι παρόντες ανταλλάσσουν μεταξύ τους χαιρετισμό ειρήνης και αγάπης.

111. Μετά ο λειτουργός γονατίζει, παίρνει τον καθαγιασμένο άρτο, τον κρατά λίγο υπερυψωμένο επάνω από το δισκάριο ή την πυξίδα και απευθυνόμενος προς τους μέλλοντες να κοινωνήσουν, λέει:

**+ Ήδού ο Αμνός του Θεού, ιδού ο αίρων την αμαρτία του κόσμου.
Μακάριοι οι καλεσμένοι στο δείπνο του Αμνού.**

Και οι μέλλοντες να κοινωνήσουν, προσθέτουν:

**- Κύριε, δεν είμαι άξιος να σε δεχτώ,
αλλά πες μόνο ένα λόγο,
και η ψυχή μου θα θεραπευθεί.**

112. Κατόπιν πλησιάζει προς εκείνους που θα κοινωνήσουν και, δεικνύοντας στον καθένα τον καθαγιασμένο άρτο λίγο υπερυψωμένο, λέει:

+ Σώμα Χριστού.

Εκείνος που κοινωνά απαντά:

- Αμήν.

Και ο καθένας κοινωνά.

113. Κατά τη θεία Κοινωνία μπορεί να ψάλλει ο λαός ένα κατάλληλο άσμα.

114. Αφού τελειώσει η θεία Κοινωνία ακολουθούν λίγες στιγμές σιωπής είτε ένας ψαλμός ή ένα άσμα δοξαστικό.

115. Έπειτα ο λειτουργός προσθέτει την ακόλουθη δέηση:

Ας προσευχηθούμε.

**Κοινωνοί στην ιερή σου Τράπεζα
σε παρακαλούμε, Κύριε,
γι' αυτούς που ενώθηκαν με το ιερό Μυστήριο του γάμου.**

Ας είναι πάντοτε προσηλωμένοι σ' εσένα
για ν' αναγγέλλουν στους ανθρώπους το άγιο όνομά σου.
Δια του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας,
ο οποίος ζει και βασιλεύει στους αιώνες των αιώνων.
- Αμήν.

ΕΥΧΗ ΑΠΟΛΥΣΗΣ

116. Η Ακολουθία τελειώνει με την Ειδική ευχή για τους νεόνυμφους και το λαό είτε με μια απλή μορφή: "Να σας ευλογήσει...", είτε με μια επίσημη. (Βλ. αρ. 248-250).

Στο τέλος της Ακολουθίας ο ιερέας ευλογεί τους νεόνυμφους και το λαό λέγοντας:

Πρώτος τύπος

+ **Ο** Κύριος να είναι μαζί σας.

- Και με το πνεύμα σου.

+ **Ο** αιώνιος Θεός και Πατέρας

να σας φυλάει πάντοτε ενωμένους στην αμοιβαία αγάπη,
ώστε να κατοικεί σ' εσάς η ειρήνη του Χριστού
και να μένει πάντοτε στην οικία σας.

- Αμήν.

+ **Να** έχετε ως ευλογία τα τέκνα σας,
παρηγορία από τους φίλους σας
και με όλους αληθινή ειρήνη.

- Αμήν.

+ **Να** είστε μάρτυρες της αγάπης του Θεού μέσα στον κόσμο,
και όσοι δυστυχισμένοι ή πτωχοί βρουν σ' εσάς συμπαράσταση,
να σας υποδεχτούν με ευγνωμοσύνη
στις σκηνές του Θεού τις αιώνιες.

- Αμήν.

+ **Και** όλους εσάς, τους εδώ παρόντες,
να σας ευλογήσει ο παντοδύναμος Θεός,
ο Πατέρας + και ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα.

- Αμήν.

ή την επομένη (αρ. 249)

Δεύτερος τύπος

- + **Ο** Κύριος να είναι μαζί σας.
- Και με το πνεύμα σου.

- + **Ο** παντοδύναμος Θεός και Πατέρας να σας δίνει πλούσια τη χάρη του και την ευλογία της τεκνογονίας.
- Αμήν.

- + **Ο** μονογενής Υιός του Θεού, να σας συμπαραστέκεται πάντοτε, τόσο στις ευχάριστες όσο και στις δυσάρεστες στιγμές της ζωής σας.
- Αμήν.

- + **Τ**ο Πνεύμα το Άγιο να πλουτίζει τις καρδιές σας με την αγάπη του.
- Αμήν.

- + **Κ**αι όλους εσάς, τους εδώ παρόντες, να σας ευλογήσει ο παντοδύναμος Θεός, ο Πατέρας + και ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα.
- Αμήν.

ή την επομένη (αρ. 250)

Τρίτος τύπος

- + **Ο** Κύριος να είναι μαζί σας.
- Και με το πνεύμα σου.

- + **Ο** Κύριος Ιησούς Χριστός, ο οποίος καταδέχτηκε να παρευρεθεί στο γάμο της Κανά, ας χορηγεί σ' εσάς και στους συγγενείς σας την ευλογία του.
- Αμήν.

+ **Ο** Ιησούς Χριστός, ο οποίος αγάπησε την Εκκλησία μέχρι τέλος, να πλουτίζει αδιάκοπα τις καρδιές σας με την αγάπη του.
- **Αμήν.**

+ **Ν**α σας αξιώσει ο Κύριος,
να μαρτυρείτε πίστη στην Ανάστασή του
και να προσδοκάτε με χαρά την αιώνια ευτυχία.
- **Αμήν.**

+ **Κ**αι όλους εσάς, τους εδώ παρόντες,
να σας ευλογήσει ο παντοδύναμος Θεός,
ο Πατέρας + και ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα.
- **Αμήν.**

117. Μετά το τέλος της Ακολουθίας οι νεόνυμφοι, οι μάρτυρες και ο λειτουργός υπογράφουν στο βιβλίο των Γάμων. Η υπογραφή μπορεί να γίνει είτε στο γραφείο της Ενορίας είτε ενώπιον του λαού, αλλά όμως όχι επάνω στην Αγία Τράπεζα.